

یک ترانه سرای پیشکسوت مطرح کرد؛

افول ترانه سرایی در این زمانه بی عشق!

شعر و ترانه در دنیای امروز بخصوص در موسیقی پاپ مقوله‌ای بر ضعف و ایراد است. دفتر موسیقی و شورای شعر و ترانه نیز ماهانه به آثار متعددی مجوز می‌دهد گرچه هنوز بسیاری از آثاری که در نهایت منتشر می‌شوند فاقد مضمون و محتوای قابل قبولند.

به گزارش خبرنگار ایلنا، با شنیدن آثار پساپ و برخی سبک‌های دیگر می‌توان دریافت که تنها موضوع مورد توجه در ترانه‌ها تصانیف، روابط عاشقانه و جوان‌گرایی است و در این میان کم نیستند سوزدهایی که به وقایع محیطی و اجتماعی تعلق دارند اما شاعران و ترانه‌سرایان امروز بر خلاف هنرمندان نسل‌های گذشته سراغ آنها نمی‌روند.

در نهایت پرداختن به شعر و ترانه در موسیقی امروز مسئله‌ای پرچالش است و اتفاق دیگر عدم توجه به ترانه‌سرایان مطرح و کاربلد توسط مسئولان، هنرمندان و مخاطبان است.

محمدعلی شیرازی از جمله ترانه‌سرایانی است که مدت‌هاست با بیماری دست و پنجه نرم می‌کند و اینک در سال‌های بازنشستگی؛ گوشه انزوا گزیده و کسی از او سراغ نمی‌گیرد. این ترانه‌سرای پیشکسوت زاده بیست و هفتم اسفند سال ۱۳۱۹ است و در دهه پنجاه آن زمان که موسیقی پاپ در ایران سبکی نوپا بود با خوانندگان مطرح متعددی همکاری کرد و برخی از خوانندگان شهرت خود را مدیون او و ترانه‌هایش هستند. بانگ‌های به قطع و آلبوم‌های ساخته شده بر اساس ترانه‌های شیرازی می‌توان به این نتیجه رسید که دلیل اصلی ماندگاری برخی آثارش توجه به مضامین گاه اجتماعی و دوری از پرداختن به موضوعات عامه‌پسند و سطحی است. او از معدود ترانه‌سرایانی است که به محیط زیست و طبیعت کشور ایران هم نگاه داشته و مطرح‌ترین اثر این ترانه‌سرای موضوع محیط زیست کاری است که قاسم افشار در دهه هفتاد خوانده و «آی آدمای مهربون» یا «وقف پرنده‌ها» نام دارد.

محمدعلی شیرازی بجز همکاری با خوانندگان پیش از انقلاب با محمد اصفهانی، امیر تاجیک، قاسم افشار، مسعود خادم و شهرام شکوهی همکاری کرده است. او سال ۳۹۵ (به دلیل عارضه ریوی و گوارشی در بیمارستان بستری شد و کمی بعد هنرمندانی چون محمدعلی بهمنی، زنده‌یاد افشین

یداللهی، سعید بیابانکی، محمد سلمانی، صابر قدیمی و بابک نبی به عیادت او رفتند. از آن زمان تاکنون اخباری از وضعیت این هنرمند پیشکسوت عرصه موسیقی و ترانه در رسانه‌ها منتشر نشده و ظاهراً مسئولان هم سراغی از او نگرفته‌اند.

گفتگو با این ترانه‌سرا را درباره وضعیت ترانه‌های امروزی و مقایسه آثار ترانه‌سرایان و موزیسین‌های گذشته و امروز رادر ادامه می‌خوانید.

گفتگو با این ترانه‌سرا را درباره وضعیت ترانه‌های امروزی و مقایسه آثار ترانه‌سرایان و موزیسین‌های گذشته و امروز رادر ادامه می‌خوانید.

گفتگو با این ترانه‌سرا را درباره وضعیت ترانه‌های امروزی و مقایسه آثار ترانه‌سرایان و موزیسین‌های گذشته و امروز رادر ادامه می‌خوانید.

گفتگو با این ترانه‌سرا را درباره وضعیت ترانه‌های امروزی و مقایسه آثار ترانه‌سرایان و موزیسین‌های گذشته و امروز رادر ادامه می‌خوانید.

گفتگو با این ترانه‌سرا را درباره وضعیت ترانه‌های امروزی و مقایسه آثار ترانه‌سرایان و موزیسین‌های گذشته و امروز رادر ادامه می‌خوانید.

آقای هدایت‌الله تیرسینا (ترانه‌سرا که در آن زمان ریاست شورای شعر را در ایران راه عهده داشت)، فردی کج سلیقه بود اما در عین حال آدم مطلعی بود. او استاد دانشگاه بود و سواد و تخصص داشت. تقریباً همه مسئولان تخصص داشتند و اینطور نبود که بی‌تخصص و دانش باشند. به جرات می‌گویم که حسادت و بخلی هم وجود نداشت و مسئولان بر این اساس قضاوت نمی‌کردند و به انتخاب افراد و آثارشان نمی‌پرداختند. اولین کار من هم به دور از این حسادت‌ها به سرانجام رسید. یادم هست آقای حسین صمدی اثری را از من خواست برای خوانندگان کوچه و بازاری، زمانی که آن را نوشتم نظرش تغییر کرد و گفت حیف است این اثر را خوانندگان کوچه و بازاری بخوانند آن را به خواننده‌های دیگر می‌دهم، که این اتفاق هم افتاد و کار بسیار مورد توجه قرار گرفت. این رویه بود تا اینکه با من تماس گرفتند و گفتند سه شنبه به رادیو واقع در میدان آرگ بیا. من هم با آن سسن و سال کم پذیرفتم و رفتم، در رادیو آقای دکتر تیرسینا شعر را خواند و سپس به آهنگساز گفت موسیقی‌ات چیست؟ او هم آهنگ را برایش نواخت. تیرسینا کمی فکر کرد و بعد گفت مشکلی وجود ندارد و فوراً نامه تایید امضا کرد. در حالی که من جوانی بیست ساله و تازه از راه رسیده بودم که کسی نرم‌اش ساخت می‌خواهم بگویم کیفیت کار اهمیت داشت و در نهایت سه سال طول کشید که آثار من شنیده شوند. در دهه پنجاه کار کردن به راحتی امروز نبود و پشتکار زیادی می‌طلبید. در حال حاضر افراد هم ترانه می‌سرایند، هم آهنگ می‌سازند و تنظیم می‌کنند و هم می‌خوانند. خودشان هم آثارشان را گوش می‌کنند این یعنی تخصص اهمیت ندارد و ارزیابی درستی هم در کار نیست.

موضوعی که عموماً نادیده گرفته می‌شود جدا دانستن ترانه از ادبیات و شعر است. هم نسلان شما به ادبیات اعم از اشعار کلاسیک و نو توجه داشتند؟

اینکه شعر آزاد بسراییم و روی آن آهنگ و ملودی بگذاریم ایرادی ندارد، اما به شرطها و شروطها آنچه بسیار با اهمیت است و مورد بی‌توجهی قرار می‌گیرد احساس است. یکی از اصول و واجبات در امر هنر، شعر و بخصوص ترانه‌سرایان وجود احساس است. هر نوع اثر هنری باید از حس باطنی و درونی و قلبی هنرمند خلق شده باشد تا دارای احساس باشد. این سوال مهم مطرح است که اصلاً اثر هنری چرا به وجود می‌آید؟ هنرمند می‌خواهد آنچه را حس می‌کند به شنونده بیاورد انتقال دهد و اثر هنری واسطه این اتفاق است. مورد دیگر وقفه‌ای است که در فعالیت هنرمندان وادی موسیقی ایجاد شده. شما حساب کنید موسیقی چندین سال، یعنی از انقلاب اسلامی نه حتی تا سال‌های شصت و هفتاد و هشت، که تادور ریاست جمهوری آقای خاتمی تعطیل بود. همین عدم وجود هنری به اسم موسیقی در مقطعی طولانی کلیت این هنر را در برهه‌های تاریخی تحت تأثیر قرار داده است.

در دهه هفتاد فعالیت جدی تری را آغاز کردید؟

بله در همان دوران از من سراغ گرفتند و

بله در همان دوران از من سراغ گرفتند و

بله در همان دوران از من سراغ گرفتند و

من نه باز نشستگی دارم و نه از جایی حقوقی می‌گیرم. تنها در یافتی من مبلغ خیلی کمی است که وزارت ارشاد ماهانه به حسابم واریز می‌کند. وضعیت همین است و کاری هم نمی‌توان کرد

همکاری‌هایی شکل گرفت. قرار بود من به صدا و سیما بروم و برای ساخت آثاری با عوامل مربوطه همکاری کنم. با خودم گفتم حالا که می‌روم بهتر آن است اثری بسازم تا چیزی دستم نباشد. در خیابان مستوفی که خیلی هم باصفاست مشغول راه رفتن بودم. حین قدم زدن یکی از کاج‌های خم‌های شکل واقع در باغچه‌های کنار خیابان را دیدم که در لای شاخ و برگ آن قاصدکی گیر کرده بود. این قاصدک آنقدر در معرض گرد و خاک و دوده قرار داشت که رنگ آن از سفید به خاکستری تیره متمایل شده بود. با خودم گفتم خدا یا باین مابها چه می‌کنیم و اینطور شد که ترانه «وقف پرنده‌ها» را سرودم. این ترانه اینطور اول اینطور شروع می‌شد؛ «آی آدمای مهربون و اوجیه که کمک کنیم/ برای شستن رختای قاصدک کنیم»، که بعد آقای علی معلم گفت مصرع دوم را برداریم و به جایش این را بیاوریم؛ «فکری به حال شستن رختای ما که کنیم» تا احساسی تر باشد. واقعا همینطور بود که ایشان گفت. منظوم از بیان این خاطره توضیح درباره حسی است که از قبل در من وجود داشته و منجر به خلق ترانه‌ای شده درباره واقعیتی که وجود داشته و دارد. واقعیت این است که ما داریم همه چیز را از بین می‌بریم و نابود می‌کنیم و اثر من هم در اینباره است. در نتیجه زمانی که خواننده چنین اثری را می‌خواند، باعث ماندگاری اش خواهد شد. هر چند من از نوع خواندن قاسم افشار راضی نبودم.

مشکل اینجاست که تاثیر گرفتن از اتفاقات پیرامون کمتر در هنرمندان امروزی دیده می‌شود.

همه چیز بستگی به موقعیت دارد. اینکه من در موقعیتی که می‌خواهم کاری را انجام دهم، تحت تاثیر چه موارد با احساس تاثیر مستقیم دارد. اگر آن منبع تاثیر گذار آهنگ باشد که خودش مواردی را می‌طلبید و شاعر و ترانه‌سرا باید آن موارد خاص را پیدا کند تا در مسیر درست و در حد و حدود فضای آن حرکت کند و به نگارش و سرایش بپردازد. به نظر من باز هم مشکل بر سر نداشتن مرجعی است که توسط افراد متخصص و باسواد اداره شود.

آهنگسازان و خوانندگان هم نسلان و دیگر نسل‌ها به یادتان هستند؟

مسئله این است که از دل برود هر آنکه از دیده برفت؛ واقعا همینطور است و زمانی که فرد کمتر در اجتماع باشد و کمتر دیده شود؛ کم‌کم فراموش می‌شود حتی اگر اسم و رسمی داشته باشد. فراموش کرده‌اند که آدمی هم با اسم و رسم محمدعلی شیرازی هست و حیات دارد. متأسفانه حال جسمانی من طوری نیست که در جماعت شرکت کنم و دوستان هم یادشان نمی‌آید که چنین آدمی هم هست که بخواند زنده باشد یا از دنیا رفته باشد.

مشکل اینجاست که تاثیر گرفتن از اتفاقات پیرامون کمتر در هنرمندان امروزی دیده می‌شود.

مشکل اینجاست که تاثیر گرفتن از اتفاقات پیرامون کمتر در هنرمندان امروزی دیده می‌شود.

تئاتر

معرفی داورهای سمینار جشنواره نمایش‌های آیینی و سنتی

طی حکمی از سوی حمیدرضا اردلان، دبیر هشتمین سمینار جشنواره نمایش‌های آیینی و سنتی، محمدحسین ناصر بخت، لاله تقیان و سودابه فضائلی به عنوان داورهای سمینار این جشنواره معرفی شدند. ستاد برگزاری هشتمین سمینار بین‌المللی نمایش‌های آیینی و سنتی، هم‌زمان با برگزاری بیستمین جشنواره نمایش‌های آیینی و سنتی با دعوت از پژوهشگران داخلی و خارجی در حوزه نمایش‌های آیینی و سنتی، نشست‌های علمی-تحقیقاتی خود را در دو بخش بار و یک‌برده‌های کلاسیک و نظریه‌ها و روش‌شناسی‌های نوین، تطبیق‌های علمی جهان شمول و نگاه به آینده (آینده پژوهی) برگزار خواهد کرد. سمینار بیستمین جشنواره نمایش‌های آیینی و سنتی، با بهره‌گیری حداکثری از امکانات فضای مجازی و با توجه به شرایط شیوع کووید-۱۹ گستره بین‌المللی برگزار خواهد شد. هنوز تاریخ دقیق این رویداد و محل برگزاری آن اعلام نشده است، اما طبق گفته‌های شایع در آبان ماه میزبان این سمینار خواهد بود. دوره نوزدهم این رویداد در شهر قمصر کاشان با تاجیل از مرحوم جلال ستاری برگزار شد.

گردشگری

گاهشمار صد سال پایتخت رونمایی می‌شود

رئیس ستاد گردشگری شهرداری تهران اعلام کرد: همه ساله از ۱۲ تا ۱۸ مهر برنامه‌هایی به مناسبت گرامیداشت هفتده تهران برگزار می‌شود، اما امسال به دلیل همزمانی با ایام سوگواری ماه صفر، بیشتر آنها به بعد از پایان ایام سوگواری موکول و از روز شنبه اجرایی شد.

مهرشاد کاظمی در گفت و گو با خبرنگار ایرنا با اشاره به رونمایی از «گاهشمار یکصد سال گردشگری تهران» گفت: در این گاهشمار تمام وقایع مرتبط با گردشگری از سال ۱۳۰۰ خورشیدی تاکنون به صورت روزشمار گردآوری شده و طی روزهای آتی رونمایی می‌شود.

رئیس ستاد گردشگری شهرداری تهران افزود: مناطق ۲۲گانه پایتخت نیز به مناسبت هفته تهران، برنامه‌های مختلفی را تدارک دیدند که عمدتاً در فضای مجازی و به صورت ویدئو و تورهای گردشگری و فوتوواک به صورت محدود و با رعایت پروتکل‌های بهداشتی برگزار می‌شود.

در همین راستا ویژه‌نامه «روایت تهران (قصه و تک تا اختیاریه)» با هدف معرفی اماکن و جاذبه‌های مناسب روز تهران منتشر شد و از طریق نشانی <http://visit.tehran.ir> قابل دسترسی است و در عین حال ویژه‌نامه «روایت تهران (جاده قدیم شمیران)» نیز منتشر می‌شود.

رئیس ستاد گردشگری شهرداری تهران بیان کرد: برنامه فوتواک (تور گردشگری عکاسی از جاذبه‌های تاریخی) ۲۳ مهر ساعت ۱۰ از میدان منیریه تا موزه حکمت و فلسفه، تورهای گردشگری حکمت و فلسفه ۲۲ و ۲۳ مهر از ساعت ۱۰ تا ۱۶، تور گردشگری پیاده‌روی ۲۲ مهر ساعت ۱۰ از میدان منیریه تا میدان راه‌آهن برگزار می‌شود.